

Наталія Гой
аспірант

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ

ОПЕРАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Ефективна діяльність підприємств із переробки сільськогосподарської продукції в умовах перехідної економіки певною мірою залежить від якісного планування виробничого процесу. Цілі планування визначають завдання та порядок їх виконання. Зокрема, оперативне планування відіграє значну роль у забезпеченні своєчасного випуску та постачанні продукції споживачам на основі раціонального використання ресурсів за певний проміжок часу, а його вдосконалення сприятиме успішному розвитку переробних підприємств. Оперативне планування є основною ланкою всіх управлінських рішень.

Система оперативного управління на підприємствах з переробки сільськогосподарської продукції побудована, як правило, за ієрархічним принципом, з розподілом функцій централізованого і децентралізованого управління. Ефективність управлінського процесу зумовлюється узгодженням виконуваних функцій. Оперативне планування є однією з основних функцій оперативного управління, що конкретизує обсяги виготовлення та асортимент продукції, визначає графіки роботи та поточні завдання для окремих підрозділів. Оперативне планування є завершальним етапом у системі планування діяльності підприємства, засобом виконання стратегічних планів та одним із важелів оперативного управління виробництвом; його суть полягає в детальній розробці поточних планів підприємств та їх виробничих структур на короткі проміжки часу [1, с. 109].

Плановий процес здійснюється за певною технологією, яка передбачає послідовність етапів його розробки для реалізації управлінських рішень. Зокрема, у системі оперативного планування на переробних підприємствах

виокремлюють такі етапи:

- вибір виду продукції, визначення номенклатури та асортименту, типу виробництва на основі маркетингових досліджень;
- вибір постачальників сировини;
- розрахунок норми витрат на планово-облікову одиницю сировини, матеріалів, встановлення трудових та календарно-планових нормативів, величини запасів, які забезпечуватимуть безперебійне виробництво;
- визначення планового обсягу випуску продукції та складання планової калькуляції собівартості;
- забезпечення реалізації управлінських рішень.

Якість оперативного планування обумовлюється повнотою та достовірністю інформації, бо, як і будь-яка інша функція управління, воно є процесом перетворення вихідної інформації про стан і умови функціонування суб'єкта господарювання в інформацію про ресурси і методи досягнення поставлених перед ним цілей та задач [2, с. 5]. Система оперативного планування виробництва – це сукупність пов'язаних між собою короткотермінових планів та графіків оперативного управління виробничими процесами та поточною діяльністю з метою досягнення найбільш ефективних результатів [3, с. 4]. При цьому передбачається раціональне використання наявних ресурсів підприємства та його структурних підрозділів, ухвалення оптимальних рішень для реалізації розроблених планів із мінімальними витратами.

Вибір системи оперативного планування в умовах ринку визначається головним чином обсягом попиту на продукцію, витратами й плановими показниками, типом виробництва, організаційною структурою підприємства та іншими факторами. Оперативне планування сприяє забезпеченню ритмічної роботи підприємства, дає можливість скоротити тривалість виробничого циклу та прискорити доставку продукції до споживача. Ця управлінська функція відіграє вирішальну роль у забезпеченні своєчасного випуску та реалізації вироблених товарів на основі раціонального використання ресурсів упродовж

певного проміжку часу, а її вдосконалення сприяє зростанню ефективності виробництва.

Сучасні ринкові закони спонукають переробні підприємства виробляти конкурентоспроможну, високоякісну продукцію, здатну задовольнити різнобічний попит споживачів, ефективно використовувати матеріальні, трудові та фінансові ресурси, запроваджувати енерго- та ресурсозберігаючі технології, і на цій основі знижувати собівартість та здійснювати беззбиткове виробництво продукції. За таких умов для забезпечення ефективного управління, з метою досягнення позитивних показників фінансово-господарської діяльності, необхідно постійно володіти даними про стан виробництва, а також про зміни, які в ньому відбуваються. Досягти цих показників неможливо без раціональної організації процесу оперативного планування, калькулювання собівартості продукції, наявності раціонально побудованої інформаційної системи обліку і контролю, створення якісно нової системи оперативного управління, від якої залежить прийняття оперативних та обґрунтованих рішень щодо управління виробництвом на підприємствах із переробки сільськогосподарської продукції.

Література

1. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві / В. М. Нелеп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495 с.
2. Расулова У. С. Оперативне планування на торговельному підприємстві: Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами” / У. С. Расулова. – Донецьк, 2007. – 22 с.
3. Фільштейн Л. М. Використання сучасних методів управління економічною діяльністю підрозділів підприємства / Л. М. Фільштейн, Ю. В. Малаховський, В. М. Глух. // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Сер. “Економічні науки”. – Кіровоград: КНТУ, 2011. – №19.1. – С. 3-9.